

Beslutningsforslag nr. B 20. Fremsat den 11. december 2001 af Jann Sjursen (KRF), Bodil Kornbek (KRF), Ole M. Nielsen (KRF) og Tove Videbæk (KRF)

Forslag til folketingsbeslutning om tiltag mod vold i familien

Folketinget opfordrer regeringen til inden 1. januar 2003 at fremsætte de nødvendige lovfor­slag og foretage de fornødne ændringer i admi­nistrative forskrifter med henblik på at mindske volden i familien. Tiltagene skal omfatte følgen­de:

1. Politiet skal kunne træffe beslutning om umiddelbar bortvisning af en person fra den­nes bopæl og bopælsens umiddelbare nær­hed, når politiet skønner, at det er nødven­digt for at undgå et truende voldeligt over­fald mod boligens øvrige beboere. Politiet skal desuden have pligt til at underrette et lo­kalt kvindekrisecenter om den umiddelbare bortvisning.
2. Et voldsoffer skal efter anmodning ved rets­kendelse kunne få udstedt et midlertidigt bortvisningstilhold mod en voldelig ægte­fælle eller samlever, når det må antages, at volden er hyppigt forekommende.
3. Politiet skal efter beslutning af en kommu­nes børn og unge-udvalg kunne bortvise en person fra dennes bopæl, når personen bor sammen med et barn, som han/hun har udsat for vold eller andre alvorlige overgreb, og barnet ellers vil blive fjernet fra hjemmet af kommunen.
4. Der skal etableres flere rådgivnings-, be­handlings- og botilbud til voldelige mænd.
5. Der skal indføres psykologisk behandlings­dom som alternativ til fængselsstraf i sager, hvor en ægtefælle eller samlever har udøvet vold mod den anden ægtefælle eller samle­ver, og volden karakteriseres som vold efter straffelovens § 244 og i særligt formildende tilfælde efter straffelovens § 245.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Overordnede formål med forslaget

Det overordnede formål med beslutningsforslaget er at hjælpe såvel ofre som voldsudøvere med at få sat en stopper for den vold, der udøves inden for hjemmets fire vægge. Både på kort og på lang sigt. Vold i familien er ikke kun offerets (oftest kvindens) problem, men hele familiens problem. Især børnenes. Uanset at volden altid er voldsudøverens ansvar. Konsekvenserne af volden bør derfor også bæres af voldsudøveren og ikke af voldsofferet. Mennesker, der bliver udsat for vold, har derimod ret til beskyttelse, sikkerhed og støtte fra samfundets side.

Antallet af kvinder og børn på krisecentre

Ifølge L.O.K.K.'s (Landsorganisationen af kvindekrisecentre) årsstatistik for 2000 flyttede 2.083 kvinder og 2.024 børn ind på Danmarks 33 krisecentre (2000). De 33 krisecentre havde tilsammen 230 kvindepladser og 247 børnepladser. Ca. hver tredje henvendelse til et krisecenter medførte et afslag. Af 634 kvinder, der havde fået deres ophold på krisecentret forlænget i 1999, var grunden til forlængelsen for 191 kvinders vedkommende ventetid på bolig (L.O.K.K.'s årsstatistik for 1999 – tallet er ikke oplyst i årsstatistikken for 2000).

Presset på kvindekrisecentrene må forventes at aftage markant, hvis det bliver muligt at fjerne den voldelige part fra hjemmet.

Omfanget af hustruvold – anmeldelser og mørketal

Ifølge Britta Kyvsgaards offerstatistik fra november 2000 vedrørte halvdelen af den *anmeldte* vold mod kvinder hustruvold og anden partnervold. Ved vold mod kvinder i privat bolig var der i 57 pct. af tilfældene tale om simpel vold og i 76 pct. om alvorlig vold (»Offerstatistik og statistik om gerningssituationen for personfarlig kriminalitet«, Britta Kyvsgaard, Justitsministeriet, november 2000).

Ifølge voldsofferundersøgelsen 1995/96, en selvrapporteringsundersøgelse, udsættes mindst 4.241

kvinder årligt for vold begået af en nuværende eller tidligere ægtefælle/samlever, idet en vis underrapportering blev antaget (»Vold på gaden, i hjemmet og på arbejdet – Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995/96«, Flemming Balvig, Information fra Rigspolitichefen, 1998). Af det samlede antal voldshandlinger, som kvinder udsættes for, udgør hustruvolden godt 21 pct., altså en femtedel. Det fremgår endvidere af undersøgelsens resultater, at hustruvold er en voldsform, hvor risikoen er særlig stor for at blive udsat igen sammenlignet med andre voldsformer. En arbejdsgruppe under Justitsministeriet anslag i en rapport fra 1992 skønsmæssigt, at 20.000 kvinder årligt behandles på landets skadestuer som følge af voldshandlinger (»Rapport om vold mod kvinder i Danmark«, Justitsministeriets arbejdsgruppe om vold mod kvinder, side 13).

Landsrepræsentative stikprøver og regionale undersøgelser baseret på skadesturegistreringer og retslægelige undersøgelser viser, at mindst tre ud af tusind kvinder i Danmark årligt udsættes for fysisk vold, hvilket svarer til ca. 6.000 kvinder i alderen 15-74 år (Ugeskrift for Læger 2000;162:1862-6).

I voldsofferundersøgelsen 1995/96 oplyste kvinderne at have anmeldt volden til politiet i 18 pct. af tilfældene. En anden undersøgelse oplyser, at 25 pct. af voldshændelserne, hvor kvinderne efterfølgende flytter til et krisecenter, bliver anmeldt af kvinderne eller andre (pilotundersøgelsen »Kvantitativ kortlægningsundersøgelse af voldsudøvende mænd« fra Formidlingscentret for socialt Arbejde, april 2001).

Politiets eksisterende indsats ved samlivsvold

Politiets kan efter anmodning meddele en advarsel (et tilhold) til den, der krænker en andens fred gennem generende henvendelser, jfr. straffelovens § 265. Et sådant tilhold kan dog ikke anvendes ved samlivsvold, hvor parterne fortsat har bopæl på samme adresse.

Når politiet bliver tilkaldt i anledning af voldsomme stridigheder mellem parterne i et parforhold (såkaldte husspektakler), skal politiet fra starten behandle sagen som en straffesag, hvis det er åbenbart, at den

ene part har været udsat for vold begået af den anden. Hvis efterforskningen i sagen giver grundlag for at rejse tiltale for vold, bør sagen som udgangspunkt ikke opgives, alene fordi det formodes, at den forurettede vil nægte at afgive vidneforklaring i henhold til bestemmelsen i retsplejelovens § 171, stk. 1. I stedet må det overvejes, om sagen kan gennemføres til domfældelse på grundlag af de øvrige beviser i sagen. Ved afgørelsen af tiltalespørgsmålet kan der efter omstændighederne også være grundlag for at overveje, om sagen kan afgøres med et tiltalefrafald. Politiet skal vejlede den forurettede om muligheden for advokatbistand til forurettede efter retsplejelovens kapitel 66 a, muligheden for at få erstatning efter lov om erstatning til ofre for forbrydelser, muligheden for at nedlægge krav om erstatning under straffesagen, muligheden for at henvende sig til en offerrådgivning i politikredsen og endelig muligheden for, at sigtede eventuelt kan meddeles en advarsel efter straffelovens § 265. Politiet skal også efter omstændighederne opfordre den forurettede til at tage hen til en slægtning eller en anden person, der kan yde støtte og bistand. Afhængig af mulighederne i politikredsen kan der også være grundlag for at henvise forurettede til et krisecenter eller lignende. (Cirkulære nr. 11568 af 31. august 2000: Meddelelse om efterforskning af sager om vold i parforhold).

Tiltalefrafald kan meddeles i sager om vold efter straffelovens § 244 og § 245, stk. 1, når ingen særlige omstændigheder gør sig gældende, og ingen betydelig skade er sket eventuelt mod vedtagelse af en bøde eller betaling af erstatning, jfr. § 1, nr. 2, litra a, i bekendtgørelse om politimestrenes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale.

Hjælp til ofret i dag

Dette beslutningsforslag foregiver ikke at kunne løse alle de problemer, som de voldsramte kvinder og familier har. Det har derimod til hensigt at bidrage med en helhedsorienteret løsning på nogle af de helt konkrete problemer på området – med særlig fokus på beskyttelse af den voldsramte og løsning af årsagerne til problemerne.

En bortvisning sikrer ikke mod, at den voldelige part vender tilbage. Der kan derfor være behov for udlevering af overfaldsalarm. I dag tilbyder Mødrehjælpen i København og Århus voldsramte kvinder, der har ophævet samlivet eller har ønske om at gøre det, individuel rådgivning og/eller deltagelse i et gruppeforløb af mindst seks måneders varighed. I særlige tilfælde er det muligt at få tilbudt en overfaldsalarm installeret i hjemmet.

Der kan også være behov for psykologhjælp. I dag er der mulighed for at få tilskud til psykologhjælp i indtil 12 timer, hvis man har været udsat for vold, jfr. bekendtgørelse nr. 1191 af 18. december 1996 § 1, nr. 1.

I Danmark findes der i øjeblikket 32 kvindekrisecentre under Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (L.O.K.K.). Krisecentrene er et fristed for kvinderne og deres børn. Centrene hjælper med at etablere kontakt og samarbejde mellem myndigheder i forbindelse med udflytning fra krisecentrene. Flertallet af krisecentre tilbyder også støtte efter udflytning.

Hjælp til børnene i dag

Kommunen skal føre tilsyn med de forhold, som børn og unge under 18 år lever under i kommunen, jfr. lov om social service § 6. Hvis det anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte, kan kommunen iværksætte frivillige hjælpeforanstaltninger over for barnet eller den unge og for familien som helhed, jf. lov om social service § 40. Kommunen kan også tvangsfjerne barnet eller den unge, hvis der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af blandt andet vold eller andre alvorlige overgreb, jf. lov om social service § 42, stk. 1, nr. 2. Dog skal der være en begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet, jf. § 42, stk. 1, 2. pkt. Der er ikke hjemmel til, at kommunen i stedet for barnet kan tvangsfjerne den voldelige part i hjemmet.

På nogle kvindekrisecentre er der ansat pædagoger til at tage sig af børnene. Pengene til disse pædagoger kommer hovedsageligt fra KRIB-midler (pulje til aktiviteter for børn på krisecentre m.v.), der kun dækker indsatsen i dette og næste år. Herefter – fra 2003 – er det op til amterne, om de ønsker at støtte centrenes pædagogiske indsats.

Mødrehjælpen i København tilbyder børn i en voldelig familie individuel psykologhjælp og gruppesamvær med andre børn i lignende situation. Gruppen ledes af en børnepsykolog og en socialrådgiver.

Økonomiske konsekvenser

Det er vanskeligt at vurdere de økonomiske konsekvenser af beslutningsforslagets 5 punkter. På den ene side vil der være en del papirarbejde forbundet med bortvisning af voldsudøvere, jfr. erfaringerne fra Østerg. Etablering af flere rådgivnings-, behandlings- og botilbud til voldelige mænd er heller ikke gratis. Til gengæld kan samfundet spare udgifter til blandt

andet politiudrykninger til husspektakler, til særlig støtte til børn og unge, til sygemeldte medarbejdere og til sygehusbehandling.

Bemærkninger til forslaget enkelte bestemmelser

Ad 1

1. maj 1997 trådte en ny østrigsk lovgivning om beskyttelse mod vold i familien i kraft. Lovgivningen bygger på den grundtanke, at det er voldsudøveren selv, der må bære konsekvenserne af volden – og ikke ofret. Og at ofret har ret til beskyttelse, sikkerhed og støtte.

Hovedindholdet i den nye lovgivning er muligheden for at bortvise en person, der udgør en trussel mod andre, fra hans eller hendes bolig og dennes umiddelbare nærhed og forbyde personen at vende tilbage. Lovgivningen er fulgt op med obligatoriske træningsprogrammer for politiet og hjælp til såvel offer som voldsudøver.

Politiet har mulighed for umiddelbart at bortvise den voldelige person fra den fælles bolig. Bortvisningen kan højst vare i ti dage, med mindre der er fremsat anmodning om en retskendelse i henhold til § 382 b i loven om beskyttelse mod vold i familien.

Justitsministeren har den 3. juli 2001 i supplerende besvarelse af S 2260 til Jann Sjursen (KRF) blandt andet beskrevet § 382 b således:

»...Lovens § 382 b fastlægger, under hvilke omstændigheder den midlertidige bortvisning kan finde sted, og definerer, hvilken familiekreds der er tale om. Loven sigter først og fremmest på at beskytte den voldelige nærmeste familie, men udstrækker også beskyttelsesmuligheden til lidt fjernere familiemedlemmer, såfremt de har fælles bolig med den voldelige person eller har haft det inden for de seneste tre måneder.

Grundlaget for bortvisningen er en retskendelse. Selve bortvisningen foretages normalt af politiet.

Loven indeholder ikke bestemmelser, der fastlægger den tidsmæssige udstrækning af bortvisningen. Denne kan dog sammenlagt ikke overstige tre måneder, medmindre den krænkede part i mellemtiden har indgivet anmodning om skilsmisse, om ophævelse af ægteskabet eller om deling af formuefællesskabet, jf. § 382 b (4).

Praksis i Østrig er efter det oplyste, at man normalt fastsætter bortvisningen til 10 dage ad gangen, og at den krænkede derefter løbende kan begære fristen forlænget. Det fremgår af ambassadens udtalelse, at der i praksis ofte indgives anmodning om skilsmisse, om ophævelse af ægteskabet eller om deling af formue-

fællesskabet, i hvilke tilfælde bortvisningen som nævnt sammenlagt kan overstige tre måneder.« (jf. Folketingstidende 2000-01, Folketingets forhandlinger side 6792 og 9617).

Politiet i Østrig har endvidere fået pligt til inden 24 timer efter bortvisningen at underrette såkaldte interventionscentre om den umiddelbare bortvisning, hvorefter disse centre kan tage kontakt til kvinderne i den mest kritiske fase. Centrene følger op på sagen adskillige gange med jævne mellemrum for at sikre, at volden ikke (igen) bliver en privat sag. En evaluering har vist, at kvinderne er glade for denne gentagne kontakt.

Det østrigske Indenrigsministerium har foranlediget en undersøgelse af den nye lovgivnings effekt. I 1999 kunne det foreløbig konkluderes, at loven havde vist sig effektiv. Undersøgelsen understreger særligt betydningen af de såkaldte interventionscentre. I lovens første tre anvendelsesår skete der bortvisning i 10.552 tilfælde i alt (Østrig har 8,1 millioner indbyggere), hvilket er mere end forventet. Antallet af brud på bortvisningsordrer og -tilhold har været overraskende lavt, nemlig ca. 10 %. Papirarbejdet udgør tilsyneladende det største problem for en effektiv implementering af lovgivningen. Nogle politifolk vil hellere vælge de mere tidsbesparende alternativer såsom at mægle mellem parterne, ligesom der i nogle tilfælde i stedet indgås en frivillig aftale med voldsudøveren om at forlade bopælen. Papirarbejdet er tilsyneladende en uundgåelig pris for et velfungerende samarbejde mellem politi og interventionscentre og for voldsudøverens retssikkerhed.

Forslagsstillerne ønsker først og fremmest at hjælpe ofrene, så eksempelvis en kvinde, der er blevet slået af sin mand, ikke behøver at søge tilflugt på et krisecenter med eventuelle børn. I stedet skal det være muligt for politiet at bortvise voldsudøveren fra hjemmet i en vis periode, så kvinden får tid og ro til at overveje, om hun vil anmelde volden, og om hun vil søge skilsmisse. Desuden er det for eventuelle børn også et bedre alternativ, så de i stedet for at komme med mor på krisecenter får mulighed for at blive i deres hjem og kendte omgivelser.

Bestlutningsforslaget har ikke til hensigt at indføre en ny forretningsgang for politiet i disse sager. Muligheden for bortvisning er derimod tænkt som et supplement til politiets nuværende beredskab.

Bortvisning skal for det første kunne ske umiddelbart eller »på stedet« med mulighed for efterfølgende retskendelse. Her tænkes der for eksempel på den situation, hvor politiet af naboer bliver tilkaldt til et såkaldt »husspektakel«. Hvis det ved ankomsten er ty-

deligt, at den ene part er blevet udsat for ikke bagatelagtig vold af den anden, som for eksempel kan vise sig ved friske skader, skal politiet kunne bortvise voldsudøveren på stedet. Eventuelt kan tidligere anmeldelser eller optegnelser i døgnrapporter m.v. også indgå i vurderingen af, om der umiddelbart skal ske bortvisning for at undgå yderligere vold. Det skal ikke være en absolut betingelse for bortvisning, at der umiddelbart forinden politiets ankomst har været et alvorligt angreb mod en anden persons liv eller helbred. Men forudgående vold kan være med til at underbygge en eksisterende formodning om, at der er overhængende fare for et voldeligt overfald, med mindre personen bliver bortvist. Umiddelbar bortvisning skal ikke afhænge af voldsofferets ønsker, da man dermed kan risikere, at offeret af frygt for repressalier ikke tør sige voldsudøveren imod.

Eventuel tvivl om indgrebets nødvendighed bør komme offeret til gode. Man vil kunne indvende, at politiet vil få svært ved at bedømme, om der er behov for en umiddelbar bortvisning. Forslagsstillerne mener dog, at politiet hver dag foretager sådanne svære vurderinger. Det er desuden en kerneopgave for politiet at foretage det fornødne for at forhindre forbrydelser, jf. retsplejelovens § 108, stk. 1.

Hvis den bortviste fremsætter ønske om det, skal politiet inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes. Det svarer til de gældende regler for ransagning, hvor undersøgelsens øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes (retsplejeloven § 796, stk. 3). Retten skal påse, at indgrebet var tilstrækkeligt begrundet i hensynet til at beskytte offeret mod (yderligere) vold, og retten skal desuden undersøge, om bortvisning fortsat er nødvendig. En umiddelbar bortvisning skal have gyldighed i et maksimum af 10 dage og skal opheves, hvis der ikke længere må antages at være fare for et overfald. Et offer, der ønsker forlængelse af bortvisningen, skal anmode om et midlertidigt bortvisningstilhold via retskendelse, jf. nedenfor ad 2).

At bortvisningen også skal gælde bopælsens umiddelbare nærhed, skyldes et ønske om at sikre, at den voldsramte og eventuelle børn ikke bliver spærret inde i boligen af frygt for at møde voldsudøveren på trapeopgangen eller i boligkvarteret. Men forslagsstillerne mener også, det kan være nødvendigt at skåne offeret og eventuelle børn mod frykten for at kunne møde voldsmanden i deres dagligdag – for eksempel på vej til arbejde. For børnenes skyld kan det efter omstændighederne også være hensigtsmæssigt at udstrække bortvisningen til at gælde deres vej til skole eller fritidsintresser. Bortvisningens »dækningsom-

råde« bør dog af hensyn til den bortviste ikke udstrækkes til at omfatte mere end det, der anses for nødvendigt for at beskytte offeret og eventuelle børn.

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at det i disse sager er nødvendigt med et nødretligt indgreb af denne karakter for at imødegå et truende farligt angreb på en anden persons liv eller legeme. Alternativet er den nuværende situation, hvor det er offeret, der ser sig nødsaget til at flygte fra sin bolig med eventuelle børn eller blive og risikere vold (igen).

Vold kan lamme dem, der bliver ofre for den, så de bliver bange for eller ikke har energi til selv at handle. Derfor skal politiet – som det østrigske politi – også have pligt til at underrette et lokalt kvindekrisecenter, der kan tage kontakt til kvinden, når politiet har foretaget en umiddelbar bortvisning af en voldelig ægtefælle eller samlever. Kvindekrisecentre har i forvejen stor erfaring med at rådgive kvinder, der har været udsat for vold. Forslagsstillerne mener derfor, det vil være oplagt at bruge den viden, der allerede er opbygget i kvindekrisecentre vedrørende disse sager i en fremtidig indsats. Centrene kan formidle kontakt til andre hjælpetilbud, for eksempel Mødrehjælpen, og til myndighederne, hvis kvinderne ønsker det. Kvinderne vil have lettere ved at fatte tillid til krisecentre frem for til de sociale myndigheder, og de undgår desuden klientgørelse.

Ad 2

Som i Østrig skal der i kølvandet på en umiddelbar bortvisning også kunne udstedes et midlertidigt bortvisningstilhold efter retskendelse på anmodning af offeret. Anmodninger uden forudgående umiddelbar bortvisning skal dog også tages i betragtning. Retten bør særligt lægge vægt på, om volden efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger må antages at være hyppigt forekommende. Skadestuerapporter, politiets optegnelser, tidligere ophold på krisecentre m.v. skal kunne indgå i grundlaget for kendelsen. Der bør ikke som ved umiddelbar bortvisning stilles krav om, at der er tale om ikke bagatelagtig vold. Indgrebets varighed bør i disse tilfælde ikke overskride 3 måneder, med mindre der er indgivet anmodning om skilsmisse m.v. I sådanne tilfælde bør tilholdet udstrækkes, til en afgørelse er nået vedrørende den fælles bolig.

Ad 3

Forslaget bygger på lovgivning fra Island: Efter § 28 i den islandske lov om beskyttelse af børn og unge er der hjemmel til at tvangsjerne eller rettere udsætte en beboer af dennes hjem, hvis et barn eller en ung er

i fare på grund af personens handlinger eller opførsel, og barnets eller den unges tarv er tilstrækkeligt tilgodeset ved forbliven i hjemmet, når der ses bort fra den nævnte persons handlinger eller opførsel. Sådanne handlinger kan for eksempel være vold, fysiske eller verbale trusler, stofmisbrug og lignende.

Bortvisningsmodel 1 og 2 i beslutningsforslaget kan også anvendes, hvis et barn bliver udsat for vold. Det vil dreje sig om den situation, hvor politiet bliver tilkaldt til eksempelvis et husspektakel og derved får kendskab til volden mod barnet. Længere tids bortvisning efter model 2 vil være afhængig af, at der indgives anmodning herom af en voksen i husstanden. Det er ikke sikkert, at moderen vil ønske at benytte sig af denne mulighed, uanset at hendes barn bliver slået.

Bortvisningsmodel 3 omhandler en anden situation. Her har kommunen iværksat en undersøgelse af barnets forhold efter indberetning fra en daginstitution, politi eller andre. Undersøgelsen viser, at barnet ikke bør leve under samme tag som voldsudøveren. Ansvar for foranstaltninger er kommunens og ikke moderens.

I dag kan et barn eller en ung fjernes fra sit hjem uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og uden samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år, hvis der er åbenbar risiko for, at et barns eller en ungs sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af blandt andet vold eller andre alvorlige overgreb, jf. lov om social service § 42, stk. 1, nr. 2. Det er endvidere en betingelse, at der foreligger en begrundet formodning for, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet (lov om social service § 42, stk. 1, sidste punktum).

I disse sager ønsker forslagsstillerne, at der i stedet skal kunne ske »tvangsfjernelse« eller bortvisning af den voldelige beboer, som typisk vil være en forælder. Indgrebet skal være egnet til at hindre en fjernelse af barnet eller den unge fra hjemmet og bør således kun gennemføres, hvis det antages at være en mindre indgribende og formålstjenlig foranstaltning i forhold til barnet eller den unge end fjernelse af barnet eller den unge fra hjemmet, jf. princippet i lov om social service § 40, stk. 1, 2. punktum. Bortvisning kan ikke erstatte en tidlig indsats eller kommunens pligt til at vælge den mindst indgribende formålstjenlige foranstaltning, jf. servicelovens §§ 32, stk. 2, og 40, stk. 1, 2. pkt. Barnets eller den unges synspunkter skal altid inddrages og tillægges passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed, jf. servicelovens § 32, stk. 3.

Den nye foranstaltning i sager om truede børn bør efter forslagsstillernes opfattelse følges op med tilbud om behandling til den bortviste, jf. også intentionen i

servicelovens § 53, stk. 2 (planer). Som i de almindelige børnesager bør foranstaltningen ophøre på det tidspunkt, hvor formålet med fjernelsen er opnået, når foranstaltningen ikke længere opfylder sit formål under hensyntagen til barnets eller den unges særlige behov, eller når den unge fylder 18 år (servicelovens § 46).

Kommunens børn og unge-udvalg skal kunne beslutte, at der skal ske bortvisning af den voksne i stedet for barnet eller den unge. I udvalget sidder altid en dommer, hvilket forslagsstillerne vurderer tilgodeser forældrenes retssikkerhed i tilstrækkelig grad. De almindelige regler vedrørende klage og domstolsprøvelse af børn og unge-udvalgets afgørelser kan ligeledes anvendes. Foreløbige afgørelser, jf. lov om social service § 45, er ikke omfattet af dette forslag.

Politiet har allerede hjemmel til at bistå kommunerne ved tvangsfuldbyrdelse af børn og unge-udvalgets afgørelser, jf. servicelovens § 48, stk. 3.

Den europæiske menneskerettighedskonvention artikel 8

Ifølge den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 8, stk. 1, har enhver ret til respekt for sit privatliv, familieliv og sit hjem. Der kan dog gøres indgreb i denne ret efter stk. 2, hvis det sker i overensstemmelse med loven, og det er nødvendigt i et demokratisk samfund (...) for at forebygge uro eller forbrydelse, (...) eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Forslagsstillerne mener, overhængende fare for vold og gentagen hyppig vold udgør sådanne gode grunde til at gøre indgreb i en voldsudøvers rettigheder, som artikel 8, stk. 2, beskriver. Hvis samfundet ikke vil foretage indgreb i voldsudøverens rettigheder i disse situationer, bliver resultatet de facto en accept af, at ofre for samlivsvold må opgave deres hjem, hvis de vil undgå yderligere vold. På denne måde støttes voldsudøveren i sin voldelige adfærd frem for at blive tilskyndet til at søge hjælp til at ændre sig.

Ad 4

Den, der er blevet bortvist, må henvises til at tage ophold et andet sted. Det vil være hensigtsmæssigt, at den bortviste bliver vejledt om de forskellige muligheder – både for behandling og ophold.

I den tid, bortvisningen måtte vare, er det dog ikke meningen, at voldsudøveren (typisk manden) bare skal passe sig selv. Han kan for det første have behov for et opholdssted, akkurat lige som de voldsramte kvinder i dag tager deres tilflugt til kvindekrisecentrene. Det er desuden væsentligt for løsning af proble-

merne, at der findes (tilstrækkelige) rådgivnings- og behandlingstilbud til voldelige mænd.

I dag er der få rådgivnings- og behandlingstilbud til voldelige mænd. Mødrehjælpen har i øjeblikket det eneste psykologiske tilbud til voldelige mænd på landsplan. Mødrehjælpen i Århus og København tilbyder individuel psykologbehandling til voldelige mænd. Der er også mulighed for parsamtaler eller parterapi med henblik på at løse op for konflikterne i den voldsramte familie. Herudover findes der 5 rådgivningstilbud til mænd: »Stedet for mænd« i Fredericia, Krisecentret for mænd i Frederikshavn, Rådgivning for Mænd i København, Mandekrisecentret i Horsens og Manderådgivningen i Aalborg.

Der findes i dag mandeherberger fordelt i hele landet. Det må imidlertid forventes, at det ved indførelse af bortvisningsmuligheden bliver nødvendigt med en udvidelse af kapaciteten.

Ad 5

Nogle par ønsker at fortsætte samlivet på trods af volden, og i de situationer er det ikke nok at bortvise den voldelige part, når der er overhængende fare for (yderligere) vold. Landsforeningen HJÆLP VOLDSOFRE har på baggrund af et af foreningens egne projekter foreslået indførelse af psykologisk behandlingsdom som alternativ til fængselsstraf i sager, hvor en ægtefælle eller samlever har udøvet vold mod den anden ægtefælle eller samlever, og volden kan karakteriseres som vold efter straffelovens § 244 og, hvis der er tale om særligt formildende omstændigheder også efter straffelovens § 245. Forslaget omfatter derfor ikke vold efter § 245, stk. 1, 2. punktum og stk. 2.

Straffelovens § 244:

»Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.«

Straffelovens § 245:

»Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 4 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.

Stk. 2. Den, som uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred, straffes med fængsel indtil 4 år.«

Forslaget kan teknisk gennemføres som en betinget dom med særvilkår med de regler, der gælder for disse sager. Det gælder for eksempel reglerne vedrørende personundersøgelser, jfr. retsplejelovens § 808, stk. 2, nr. 1 og 2.

Det overordnede formål med forslaget er at behandle årsagerne til volden og derved stoppe yderligere vold og desuden at hjælpe familien til at blive sammen, når den har truffet dette valg.

Det er også hensigten med forslaget, at flere volds-episoder inden for hjemmets fire vægge bliver anmeldt. Dette kan lykkes ved at give offeret – typisk kvinden – den tryghed, at hun ikke nødvendigvis sender sin mand i fængsel, hvilket kan gøre det ekstra belastende at foretage en anmeldelse. Flere anmeldelser om vold i hjemmene vil give mulighed for en hurtigere indgriben og behandling til gavn for både offeret, eventuelle børn og voldsudøveren selv. Mange unge voldsmand har selv oplevet volden i deres barndoms-hjem, og nu forsøger de at løse deres egne problemer på samme måde.

Sidegevinsten er reelt, at voldsudøveren heller ikke selv kommer så langt ud i en for ham ofte uoverskuelig situation, at han fortsætter sin voldelige opførsel. En psykologisk behandling vil kunne hjælpe ham til at optræde på en anden, hensigtsmæssig måde i tilspidsede situationer, men det kræver i nogle tilfælde, at han presses. Landsforeningen HJÆLP VOLDSOFRE sammenfatter gode ved indførelse af psykologisk behandlingsdom således:

- flere anmelder,
 - hurtigere kendskab og indgriben over for vold i hjemmene,
 - offer/børn bliver mindre udsatte,
 - kvinden fremstår ikke som den mor, der har sendt far i fængsel,
 - voldsudøveren behandles, og hans voldshandlinger minimeres,
 - reel chance for at bryde den voldelige sociale arv.
- Der er andre sidegevinster som f.eks. mindre afsoningsudgifter for samfundet, offeret kan undgå sygemelding m.m., men der er også goder for voldsudøveren, eksempelvis at undgå at miste sin arbejdsplads eller sit ægteskab.

Skriftlig fremsættelse

Jann Sjursen (KRF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om tiltag mod vold i familien.

(Beslutningsforslag nr. B 20).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.